

Myšlenka – její sledování

Jedna z fundamentálních povinností filosofa (a filosofie vůbec) je sledování „myšlenky“, „ideje“, – nebo jak tomu budeme říkat. Jde totiž o to, že každá myšlenka také sama někam ukazuje a vede, a filosof ji musí sledovat, chce-li co nejlépe vědět, tj. rozpoznat, jaká to je myšlenka, za čí stojí a co pro ni může a má udělat, aby se mohla „prosazovat“ (a to jak v myšlení, tak vůbec v životě). Zároveň však toto sledování myšlenky může filosofa odvádět od toho hlavního, totiž od hledání a rozpoznávání hlavních úkolů v dané situaci; ty úkoly totiž nejsou jen myšlenkové, jen filosofické. Někdy totiž vede určitá myšlenka do problematiky, která je úzce nebo dokonce výhradně spjata s určitým filosofováním, s určitým typem filosofie, takže problémy, které se tu vynořují a musí být nějak pojednány a řešeny, jsou vlastně jen vnitřními problémy určité filosofie. Když takové zřetele nabudou vrchu, může se celá filosofie dostat nejen mimo zájem současníků, ale vysloveně mimo rámec současnost (aktuální) vůbec. Což pochopitelně vůbec neznamená, že to nemůže dopadnout nakonec tak, že o generaci nebo několik generací později nemůže něco z toho být rozpoznáno jako mimořádně důležité pro aktuální situaci o mnoho novější, mladší – ale bývá to spíše výjimkou. Nelze proto takové „výsostné“ soustředění na to, kam nějaká myšlenka nebo idea ukazuje, odmítat nebo bagatelizovat, ale je třeba si uvědomit, že eventuelní pozitivní efekt to může mít jen za určitých podmínek, totiž tehdy a tam, kde filosofie žije, tj. kde filosofové pracují a jsou zvědaví i na to, co takoví filosofičtí „poustevníci“ vlastně dělají. Jinak to propadne zmaru jako vše, na co nikdo nenaváže. (To je např. důležité při posuzování významu tzv. akademické filosofie, což nemusí spadat v jedno s tzv. „profesorskou“ filosofií, která je ne-filosofická, ale jen „o“ filosofii referující – a často bohužel až z druhé nebo třetí ruky.)

(Písek, 110128-3.)